СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIV. Ч. 78. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 20. квітня 1946. No. 78. New York and Jersey City, Saturday, April 20, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ДАЛІ НЕМА ЗГОДИ ЩОДО РАТУНКУ СКИТАЛЬЦІВ

Комітет Обєднаних Держав, що радить у Лондоні над долею скитальців і дисплясованих осіб, не осягнув досі нічого в справі, хто буде харчувати тих людей, коли УНРРА заперестане свою акцію, а теж, хто займеться виконанням коштовного й складного пляну розміщення тих людей у різних державах. Які бувають на нарадах сцени, видно між іншим, по тім, що поведення югославського делеґата Беблєра названо „скандальним" та візвано його поводитись „порядно" і „культурно" як у цивілізованім світі.

ПАКУНКИ ДО ЕВРОПИ

В Злученім У. А. Допомоговім Комітеті в Філядельфії можна дістати інформації, як посилати пакунки з харчами через гуманітарну організацію "COOPERATIVE FOR AMERICAN REMITTANCES TO EUROPE, INC.", або коротко "CARE" (50 BROAD ST., NEW YORK 4, N. Y.) Висилається до таких країв: Чехословаччина, Финляндія, Франція, Італія, Норвеґія, Польща, Нідерлянди. А скоро буде можна висилати до Австрії, Бельгії й Греції. Теж запропоновано висилку таких пачок до СССР і Югославії, але звідтам ще не одержано відповіди. Це висилається такі пакунки, що були передше призначені для американських вояків. Один пакунок важить 30 фунтів. Ціна $15. Заки вишлеться, треба виповнити формуляр, який можна дістати в банках, або в офісі "CARE", чи через Зл. У. А. Д. Комітет: P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

З СКИТАЛЬЧОГО ЛИСТА ДО „СВОБОДИ"

„Хочу ще тільки сказати, що як завіз „Свободу" нашим хлопцям тут, то вони замісць читати її, почали цілувати, а потім плакати. Вільної української газети вони ще взагалі не бачили".

Це мова про молодих скитальців, що вже виросли в Україні під Советами і були виховані в большевицькій школі.

НЕ ДО ПОЛЬЩІ!

Право на поворот до Польщі мають тільки ті скитальці, що є польської або жидівської національности, але не української. Таке заявив Беднарж, представник варшавського уряду для евакуації. Скитальці, що записались польськими громадянами, а є української національности, мають вертати до Советів. А кому з них вдалось дістатись до Польщі, той буде відісланий до Советів, казав Беднарж.

КОРИСТАЙМО З ВИЩИХ ОСВІТНИХ КУРСІВ У ВИНИПЕҐУ!

Уже були такі американські українці, що бували на Вищих Освітних Курсах у Винипеґу в Канаді. Тому звертається увагу, що й цього року відбудуться Вищі Освітні Курси, з ряду семі, у літних місяцях — липні й серпні.

Ось ті Курси влаштовує Осередок Української Культури і Освіти. І до нього треба зголошуватись за поясненнями на адресу: UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE, P. O. BOX 3113, WINNIPEG, MAN., CANADA. Бажаючи вписатись на згадані курси мають зголоситись до Управи Курсів, яка вишле „Вписову Заяву", яку треба виповнити і разом з вписовим (кошт за науку) в сумі $15 вислати до Управи, яка повідомить негайно про рішення.

Курси складаються з двох кляс:

Загальна кляса обіймає предмети: Українська мова. Історія України та ґеографія. Теорія музики. Історія української пісні. Національні строї. Дириґування хором, інтонація і ритміка. Гра в оркестрі. Приготування до громадської діяльности. Народні танки і спорт.

Спеціяльна кляса: Рідна школа та її ведення. Українська література та її характеристика. Історія України — порівнальний історично-психольоґічний огляд. Історія української народної пісні. Хоровий відділ: техніка дириґування в скороченні, огляд і розбір хорової літератури, приготування творів та способи виконання різних світських і духових творів (стилі) та практичні вправи. Сцена (режісерство, вибір пєс і т. п.). Гра в оркестрі. Народні танки і спорт.

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВА

Канадійські „Українські Вісти" пишуть про виставу українського мистецтва, що відбулась в Народнім Домі в Едмонтоні, яку отворила пані Менінґ, дружина премієра Альберти, що теж замовила собі деякі українські вищивки. На виставі було поверх тисячі різних річей, вартости $15,000, які дали на виставу 180 осіб з Едмонтону. За два дні оглянуло виставу коло 2,000 осіб.

ЕСПАНІЯ ЗАКИДАЄ СОВЄТАМ АҐРЕСИВНІ ПЛЯНИ

Еспанський уряд вислав дипломатичні ноти до урядів Злучених Держав і Британії, в яких твердить, що він може доказати, що Совети плянують напад на Еспанію. Про це пише теж еспанська газета „Аріба". Вона обвинувачує Совети в тому, що посилають зброю комуністам через французьку пристань Марсей, та що советські офіцири шпіонують в Піринеях на французько-еспанській границі. Знов з інших джерел звідомляють, що в часі, коли Америка та Англія зменшають свої сили в Европі, Совети скріпляють у різних краях свої ґарнізони і мають тепер у Болгарії 200,000 війська, 600,000 в Румунії, 600,000 в Угорщині. В Болгарії стоять війська з України, бо, як кажуть Совети, в Україні все знищене і нема їх де примістити і чим годувати.

ЯК ІНФОРМУЮТЬ?

Бюлетен советської амбасади в Вашингтоні з 14. березня б. р. помістив статтю п. н. „Сьогоднішня Советська Україна". Бюлетен виходить англійською мовою і розсилається для пропаганди. Посередині статті бачимо усміхнену українську селянку, що має вигляд „куркульський" і то з найліпших часів. Сама стаття зачинається словами, що здійснились віковічні мрії українського народу в — советській українській державі. Далі сказано, як Україна „визволилась при допомозі великого російського народу та інших народів Советського Союзу. Ще далі пишеться про відбудову України і „пятилітку", що взяла в рахубу багаті природні багатства в Україні, зокрема вугіль. Ще згадується за „гордість України", якою є „Ленінська гідро-електрична стація на Дніпрі", що вже скоро зачне функціонувати. Згадується і за Західну Україну, в тому за Карпатську Україну і Буковину. Кажеться, що селяни з Львівської, Дрогобицької, Черновецької та Тернопільської области здали збіжжя ще до часу, а крім цього подарували міліони фунтів фондови червоної армії. При кінці підкреслюється, що український нарід знає, що може існувати тільки „в братнім союзі і злуці з російським народом", та що голосувати на кандидатів „комуністичного і безпартійного бльоку" значить голосувати „за дальший проґрес своє републики".

ВУЛИЦЯ СТАЛІНА

Вже є така у Львові. Так перезвано вулицю Леґіонів за польської влади, а Кароля Людвика за австрійської. Може Бог дасть, що прийде черга і на українську назву, що вже буде остаточною.

ЩЕ ОДНО „БУДЕ"

Будуть видавати твори Лесі Українки в советській Україні. Коби тільки так не було, як з видаванням творів Франка, що їх видають два десятки літ і ще не видали.

ПРОФ. ТИМОШЕНКО В БЕРЛІНІ

Згідно з новинкою часопису Ню Йорк Таймс з 16. квітня б. р. між знавцями, висланими американським урядом до Берліна, є як пшеничний знавець проф. Володимир Тимошенко з Стенфорд Університету в Каліфорнії. Проф. Тимошенко промовляв свого часу на Першім Українськім Конґресі в Вашингтоні.

ПРО У. П. А.

Французький журнал „Републік" помістив довшу статтю про боротьбу українських повстанців з німцями, передаючи її історію від повстанчих загонів Тараса Бульби на Західній Україні в 1941 році аж до повстання Української Повстанчої Армії та її боротьбу з німцями і большевиками по нинішній день.

„ЧИ РОСІЯ Є ЗАГРОЗОЮ?"

На таку тему відбулася в Торонто дебата між проф. Кірконелом і комуністичним провідником Морисом. Проф. Кірконел доказував фактами, що Росія є дійсною загрозою, а Леслі Морис пробував тому перечити. Численна публика, біля 1,500 осіб, разу-раз оплескувала Кірконела, а з балачки Мориса сміялись, взиваючи його їхати назад до Росії. А коли він заявив, що є канадійцем, то йому відповіли: „Ти не є канадійцем, а тільки росіянином". Проф. Кірконел доказував, як Росія ломить договори і грабить, називаючи це „визволенням". Російського амбасадора в Канаді назвав, покликуючись на часопис „Ню Лідер", ветераном НКВД і бувшим поліційним аґентом. Показував советські образи, що зображують боротьбу з релігією і зневажають Христа.

„СОЦІЯЛІСТИЧНІ ЗМАГАННЯ"

Про такі пишуть тепер широко газети в Советах. Це змагання, скільки засіяти буряків, чи чого іншого...

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Заплата за гарно виховану доню

Одна наша громадянка - фармерка надіслала нам для інформацій про положення українських нещасних скитальців в Европі листа своєї доні. Вона, виконуючи свою американську службу, мала нагоду відвідати і пізнати між скитальцями людей з тої України, про яку нераз так багато чула, але якої ніколи не бачила. До цього долучено ще й відповіди від деяких скитальців, яким мати подякувала, що так пошанували і угостили її молоду доню-американку. З тих листів, що походять від визначних і звичайних людей, подамо короткі винятки.

* * *

Перший лист:

„Ваш сердечний лист зробив на нас дуже глибоке враження. За Ваше тепле, материнське слово, за память про нас, складаємо Вам усі найнижчий поклін і пересилаємо Вам самі найсердечніші побажання.

„Супроти Вашої милої доні та її подруги, яких ми всі сердечно полюбили, ми виконали тільки обовязок, який накладає на нас наша одвічна українська гостинність та традиція...

„Схиляємось ще перед Вами, Високодостойна Пані, що там, далеко від Рідного Краю, таку цінну душу виховали, правдиву доньку свого народу".

Другий лист:

„Тішить мене дуже, що наше щире українське серце бється в унісон на всій земній кулі, радіє від спільних успіхів і надривається з болю від невдач і поразок.

„Велику втіху маю з того, що Ви, Вельмиповажані Пані, будучи громадянкою свободолюбних Держав Північної Америки, не лише зберегли найкращі чесноти рідного нам народу, але не забули прищепити їх і Вашій коханій доні... Мушу Вам признатись, що ті, на жаль рідкі наші побачення, справляють правдиву приємність і глибоке вдоволення, виповнюють душу національною гордістю за такт, розвагу і розум новітньої української дівчини та збуджують глибоке почуття вдячности для матери-українки, яка спромоглася в новому краю не лише дати раду собі, але й своїм дітям. Дякую Вам, Пані, як українець за те, що Ви не лише навчили української мови свою дитину, але збудили у ній любов до нещасного українського народу в такій мірі, що вона може бути взірцем не для одної дівчини в Рідному Краю. Нам усім дуже було мило вітати в свому гурті Вашу доню й її подругу. Але правдоподібно Ваша доня занадто нас розхвалила перед Вами. А річ у тому, що ми, вигнанці з любої України, особливо ті, що старші віком, виконуємо лише свій святий обовязок перед Нею, нашою Матірю. Ми віримо в краще майбутнє свого свободолюбивого й миролюбивого народу! Знаємо, що засяє золоте сонце волі в Рідному Краю і не будуть тоді гинути міліони найкращих Його синів і доньок з голоду, як і не будуть витинати в пень наших людей різні націстівські зайди. Великі втрати має наша Батьківщина за останні 30 літ як у людях, так і в матеріяльному дорібку. Може вони найбільші від усіх країн. Але може й найбільшу віру має Вона в право й справедливість, що таки нарешті завитають до Неї!"

Третий лист:

„Вже скоро буде рік, як багато нас опинилось в тій частині Німеччини, яка припала під окупацію американського війська. З перших днів нашої зустрічі з американськими військами шукав я серед них українців. Находились такі, що признавались до свого українського походження, але більшість могла сказати українською мовою тільки кілька речень. Таких, що можна назвати їх свідомими, мені не доводилось зустрічати. Тому я так заздрив полякам, бо їх зараз відшукали їхні брати з Америки і зараз після першого слова вони один одного розуміли... Та від того часу, як ми запізнались з Вашою донечкою, ми найшли більше, як думали і хотіли. Найшли не тільки таку, що нам помагає. Дякуючи їй ми пізнали велику українку — її Маму, що виховала оту милу і таку добру дитину. Власне хочу подякувати Вам — Матері за виховання своєї доні. І я мав родину — дружину і доню. Виховав доню українкою-патріоткою. Та маючи всього 18 років згинула разом з мамою в страшний спосіб при виконуванні своєї праці для Неньки-України... Наша молодь то єдина наша надія. За неї ми завжди дбали дома, за неї найбільше й тепер думаємо. І найбільше за неї боїмось на чужині, як бачимо, як до неї простягає свої червоні від української крови пазурі старий наш ворог. Та потішаємо себе тим, що там за морем такі як Ви Матері-Українки та все американсько-українське громадянство допоможуть нам ту нашу молодь зберегти при помочі просьб і протестів перед американськими впливовими чинниками та перед усім культурним світом".

КОНЦЕРТИ М. ГОЛИНСЬКОГО В КАНАДІ

Канадійсько - українська преса пише часто про артистичне турне відомого оперового співака Михайла Голинського по українських осередках Канади, з яких виходить, що артиста приймають усюди дуже сердечно. Наприклад в дописі про концерт в Венкувері (Бритиш Коломбія) читаємо в „Українськім Голосі" таке:

„Програма концерту була нова і поза дві точки зовсім відмінна від тої, що з нею арист виступав підчас своєї останньої концертової поїздки по Канаді. Хоч від того часу він пережив немало журби за своїми рідними в Европі, яка мов інеєм посріблила його ще недавно темну чуприну, то рівночасно пощадила його голос, що надалі остався сильним і чистим, срібно-дзвінким і чутливим... Виступ Голинського в Венкувері був подвійним триюмфом — його особистим як артиста-співака, як також триюмфом української пісні. Його чудовий голос наливає її чаром і перемінює вечір у духовий пир для тих, кому рідна пісня ще остала дорогою, а рівночасно стає евшан-зіллям для тих, що вже почали її забувати".

„УКРАЇНЕЦЬ, ЧИ ХТО ІНШИЙ?"

На такий запит, що був у „Свободі" щодо особи співака-баритона Ігора Горина, дістала редакція два вияснення. В одному з листів пишеться таке: Я мав нагоду познайомитися з п. Горінем і від нього безпосередно довідався, що він родом з Городка коло Львова. Він є жидівського роду. По українськи не говорить, що пізнати по вимові й акценті наспіваної ним для грамофонової компанії пісні „Віють вітри". Він насичений культурою Відня, де жив з діточих літ. Він знаменитий співак і артист, але присвоювати його нам немає жадної причини. Теж відспівану ним українську пісню, що є на плитах, не можна зараховувати до „пропаганди української музики".

Знов у другому листі звертають нам увагу на музичний журнал Етюд, що виходить в Філядельфії, в якому була особиста заява співака І. Горіна, що він є американським співаком російського походження. Таке він сам заявив і ніхто з нас не має права цього змінити. До цього можна додати, що в Америці є много музиків, що походять з України, але ніхто з них — ні словом, ні ділом — не виявив себе українцем. До таких належать такі широкозвісні як Кусевіцкий, Пятигорский, Горовіц, Кіпніс, Прокофієв і багато інших. Українцями є ті, що виразно й явно себе ними виявляють — словами і ділами.